

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 1.3.2022
C(2022) 1161 final

ANNEX

BILAGA

till

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**Godkännande av innehållet i ett utkast till kommissionens förordning om tillämpningen
av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av
forsknings- och utvecklingsavtal**

BILAGA

KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) .../...

av den XXX

om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av forsknings- och utvecklingsavtal

UTKAST

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (fördraget),

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 2821/71 av den 20 december 1971 om tillämpning av fördragets artikel 85.3 på grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden¹,

efter att ha offentliggjort ett utkast till denna förordning,

efter samråd med rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor, och

av följande skäl:

- (1) Förordning (EEG) nr 2821/71 ger kommissionen befogenhet att genom förordning tillämpa artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*) på vissa grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden som omfattas av artikel 101.1 i fördraget och som gäller i) forskning och utveckling avseende produkter, teknik eller metoder före stadiet för industriell tillämpning och ii) utnyttjande av resultaten, inklusive bestämmelser om immateriella rättigheter.
- (2) Enligt artikel 179.2 i fördraget ska unionen stimulera företag, inklusive små och medelstora företag, i deras insatser för forskning och teknisk utveckling av hög kvalitet samt stödja deras ansträngningar att samarbeta med varandra.
- (3) Kommissionens förordning (EU) nr 1217/2010 av den 14 december 2010 om tillämpning av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av avtal om forskning och utveckling² definierar grupper av forsknings- och utvecklingsavtal som kommissionen ansåg normalt uppfylla villkoren i artikel 101.3 i fördraget. Med tanke på att erfarenheterna av tillämpningen av den förordningen, som upphör att gälla den 31 december 2022, på det hela taget varit positiva och med hänsyn till resultaten av granskningsförfarandet är det lämpligt att en ny gruppundantagsförordning antas.
- (4) Syftet med denna förordning är att underlätta forskning och utveckling och samtidigt skydda konkurrensen på ett verkningsfullt sätt. Denna förordning bör också uppfylla

¹ EUT L 285, 29.12.1971, s. 46.

(*) Med verkan från och med den 1 december 2009 har artikel 81 i EG-fördraget (tidigare artikel 85 i EEG-fördraget) ersatts av artikel 101 i fördraget. Innehållet i bestämmelserna är dock i sak oförändrat. I denna förordning bör hänvisningar till artikel 85 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i förekommande fall förstås som hänvisningar till artikel 101 i EG-fördraget.

² EUT L 335, 18.12.2010, s. 36.

kravet på tillräcklig rättssäkerhet för företag. Samtidigt som dessa mål eftersträvas bör så stor hänsyn som möjligt tas till behovet av att förenkla den administrativa tillsynen och de rättsliga ramarna.

- (5) Under en viss nivå av marknadsstyrka kan det i allmänhet presumeras att forsknings- och utvecklingsavtal som faller inom tillämpningsområdet för artikel 101.3 i fördraget ger upphov till positiva effekter som kommer att uppväga eventuella negativa effekter på konkurrensen.
- (6) För tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget genom förordning är det inte nödvändigt att fastställa vilka avtal som kan omfattas av tillämpningsområdet för artikel 101.1 i fördraget. Vid en individuell bedömning av avtal som omfattas av artikel 101.1 i fördraget måste flera faktorer beaktas, särskilt strukturen på den relevanta marknaden.
- (7) Avtal om att bedriva gemensam forskning eller om gemensam utveckling av forskningsresultat före stadiet för industriell tillämpning omfattas i regel inte av artikel 101.1 i fördraget. Under vissa omständigheter kan sådana avtal dock omfattas av artikel 101.1 i fördraget, exempelvis om parterna träffar avtal om att inte bedriva annan forskning och utveckling inom samma område och därmed avstår från möjligheten att uppnå konkurrensfördelar i förhållande till de övriga parterna, och de bör därför omfattas av denna förordning.
- (8) Förmånen av det undantag som fastställs genom denna förordning bör begränsas till de avtal som med tillräcklig säkerhet kan antas uppfylla villkoren i artikel 101.3 i fördraget.
- (9) En mer omfattande och effektivare forskning och utveckling kan i allmänhet förväntas gagna konsumenterna genom i) införandet av nya eller förbättrade produkter eller processer eller ny och förbättrad teknik, ii) snabbare lansering av produkter, teknik eller processer, eller iii) prissänkningar som är följden av ny eller förbättrad teknik eller nya och förbättrade processer.
- (10) Sannolikheten för att samarbete inom gemensam eller betald forskning och utveckling och vid utnyttjande av resultaten främjar tekniskt och ekonomiskt framåtskridande är störst om parterna bidrar till samarbetet med kompletterande kunskaper, tillgångar eller verksamheter.
- (11) Gemensamt utnyttjande av resultat kan ske på olika sätt, såsom produktion, distribution av produkter eller tillämpning av teknik, överlåtelse eller licensiering av immateriella rättigheter eller överföring av know-how som krävs för sådan produktion eller tillämpning som väsentligt bidrar till tekniska eller ekonomiska framsteg.
- (12) För att undantaget, som fastställs genom denna förordning, ska vara berättigat bör det gemensamma utnyttjandet avse produkter, teknik eller metoder för vilka det är absolut nödvändigt att resultaten från forskning och utveckling används.
- (13) Dessutom bör alla parterna i forsknings- och utvecklingsavtalet komma överens om att de alla kommer att ha fullständig tillgång till de slutliga resultaten från den gemensamma forskningen och utvecklingen, inbegripet immateriella rättigheter och know-how som eventuellt uppstår, för i) fortsatt forskning, utveckling och ii) utnyttjande, så snart de slutliga resultaten blir tillgängliga. Tillgången till resultaten bör i regel inte begränsas vad gäller användningen av resultaten för vidare forskning och utveckling. Om parterna i enlighet med denna förordning begränsar sina rättigheter att utnyttja resultaten, i synnerhet när de specialiserar sig i samband med utnyttjandet, kan dock tillgången till resultaten för syftet att utnyttja dem begränsas i enlighet därmed. När i) högskolor, forskningsinstitut eller ii) företag som

tillhandahåller forsknings- och utvecklingstjänster på affärsmässiga villkor, men normalt inte aktivt utnyttjar resultaten från dessa, deltar i forskning och utveckling, kan de dessutom avtala att deras rätt att utnyttja resultaten begränsas till fortsatt forskning.

- (14) Parterna kan bidra till sitt samarbete inom forskning och utveckling olika mycket beroende på sin kapacitet och sina kommersiella behov. För att avspegla och kompensera för skillnader i värdet på eller karaktären hos parternas bidrag får ett forsknings- och utvecklingsavtal som omfattas av denna förordning därför föreskriva att en part ska betala ersättning till en annan för att få tillgång till resultaten med tanke på ytterligare forskning eller utnyttjande. Ersättningen bör dock inte vara så stor att den i praktiken hindrar tillgång till resultaten.
- (15) När forsknings- och utvecklingsavtalet inte föreskriver något gemensamt utnyttjande av resultaten bör parterna i detta avtal samtycka till att ge varandra tillgång till sin respektive redan befintliga know-how, så länge som denna know-how är en förutsättning för att övriga parter ska kunna utnyttja resultaten. Den ersättning (t.ex. tarifferna för eventuella licensavgifter) som tas ut bör inte vara så stor att den i realiteten hämmar övriga parter tillgång till sådan know-how.
- (16) Det undantag som fastställs genom denna förordning bör begränsas till forsknings- och utvecklingsavtal som inte gör det möjligt för företagen att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av produkterna eller tekniken i fråga. Gruppundantaget bör inte omfatta avtal mellan konkurrenter vilkas sammanlagda andel av marknaden för de varor eller den teknik som till följd av resultaten av forsknings- och utvecklingsarbetet kan komma att förbättras eller ersättas överskrider en viss nivå när avtalet ingås.
- (17) Det undantag som fastställs genom denna förordning bör också begränsas till forsknings- och utvecklingsavtal som inte gör det möjligt för företagen att sätta konkurrensen ur spel på innovationsområdet t.ex. när det gäller utvecklingen av nya produkter eller ny teknik. Det är nödvändigt att undanta forsknings- och utvecklingsavtal från gruppundantaget, om det finns färre än tre konkurrerande FoU-insatser utöver och jämförbara med de insatser som parterna i FoU-avtalet gör.
- (18) Det finns emellertid inte någon presumtion för att forsknings- och utvecklingsavtal antingen omfattas av artikel 101.1 i fördraget eller att de inte uppfyller villkoren i artikel 101.3 i fördraget, när tröskelvärdena eller andra villkor enligt denna förordning inte uppfylls. I sådana fall måste en individuell bedömning av forsknings- och utvecklingsavtalet göras i enlighet med artikel 101 i fördraget.
- (19) För att säkerställa att en effektiv konkurrens upprätthålls under det gemensamma utnyttjandet av resultaten bör det föreskrivas att gruppundantaget ska upphöra att gälla, om parternas sammanlagda andel av marknaden för de produkter eller den teknik som är resultatet av den gemensamma eller betalda forskningen och utvecklingen överskrider en viss nivå. Oberoende av parternas marknadsandelar bör undantaget fortsätta att gälla under en viss period efter det att det gemensamma utnyttjandet inleds för att parternas marknadsandelar ska hinna stabilisera sig, särskilt efter lanseringen av en helt ny produkt, och för att garantera en viss minimiperiod för avkastning på det investerade kapitalet.
- (20) Avtal som innehåller begränsningar som inte är absolut nödvändiga för att uppnå de positiva effekterna av ett forsknings- och utvecklingsavtal bör inte undantas enligt denna förordning. Avtal som innehåller vissa typer av allvarliga begränsningar av konkurrensen, såsom begränsningar av parternas frihet att bedriva forskning och

utveckling på områden som saknar samband med avtalet, fastställande av priser för tredje part, begränsningar av produktion eller försäljning eller begränsningar av den passiva försäljningen av avtalsprodukter eller avtalsteknik inom territorier eller till kunder som är förbehållna andra parter, bör i princip inte omfattas av den undantagsförmån som fastställs genom denna förordning, oberoende av parternas marknadsandelar. I detta sammanhang utgör begränsningar av användningsområdet inte en begränsning av produktion eller försäljning och de utgör inte heller en begränsning av territorium eller kundunderlag.

- (21) Bestämmelserna i denna förordning om begränsningen avseende marknadsandelar, om att vissa avtal inte undantas och om övriga villkor säkerställer normalt att de avtal som omfattas av gruppundantaget inte ger parterna möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av produkterna eller tekniken i fråga
- (22) Det kan inte uteslutas att det kan uppstå konkurrensbegränsande avskärmning om en part finansierar flera forsknings- och utvecklingsprojekt som utförs av konkurrenter med avseende på samma avtalsprodukter eller avtalsteknik, särskilt om den parten får ensamrätt att utnyttja resultaten i förhållande till tredje parter. Förmånen enligt denna förordning bör därför omfatta sådana avtal om beställd forskning och utveckling endast om samtliga parter i dessa inbördes sammanhängande avtal, dvs. den finansierande parten och alla de parter som utför forskningen och utvecklingen, har en sammanlagd marknadsandel på högst 25 %.
- (23) Denna förordning kan återkallas i enlighet med artikel 29 i förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget³.
- (24) Eftersom forsknings- och utvecklingsavtal ofta är långfristiga, särskilt när samarbetet utvidgas till att även omfatta utnyttjandet av resultaten, bör giltighetstiden för denna förordning fastställas till 12 år.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

DEFINITIONER

Artikel 1 –Definitioner

- 1. I denna förordning gäller följande definitioner:
 - (1) *FoU-avtal*: ett avtal mellan två eller fler parter som avser de villkor på vilka dessa parter bedriver
 - (a) gemensam forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik som
 - i) utesluter gemensamt utnyttjande av resultaten av denna forskning och utveckling, eller
 - ii) inbegriper gemensamt utnyttjande av resultaten av denna forskning och utveckling, eller

³ EUT L 1, 4.1.2003, s. 1.

- (b) betald forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik som
 - i) utesluter gemensamt utnyttjande av resultaten av denna forskning och utveckling, eller
 - ii) inbegriper gemensamt utnyttjande av resultaten av denna forskning och utveckling, eller
 - (c) gemensamt utnyttjande av resultaten från forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik som har bedrivits inom ramen för ett tidigare avtal mellan samma parter vilket omfattas av punkt 1 a, eller
 - (d) gemensamt utnyttjande av resultaten från forskning och utveckling avseende avtalsprodukter eller avtalsteknik som gemensamt har bedrivits inom ramen för ett tidigare avtal mellan samma parter vilket omfattas av punkt 1 b.
- (2) *avtal*: ett avtal, ett beslut av en företagssammanslutning eller ett samordnat förfarande.
 - (3) *forskning och utveckling (FoU)*: verksamhet som syftar till förvärv av know-how avseende befintliga eller nya produkter, teknik eller processer och utförande av teoretiska analyser, systematiska studier eller försök samt försöksproduktion, teknisk provning av produkter eller processer, uppförande av nödvändiga anläggningar och förvärv av immateriella rättigheter för resultaten.
 - (4) *produkt*: en vara eller en tjänst, inbegripet både mellanprodukter eller tjänster i mellanledet och färdigprodukter eller tjänster i slutledet.
 - (5) *avtalsteknik*: en teknik eller en metod som är ett resultat av den gemensamma eller betalda forskningen och utvecklingen. Detta inbegriper teknik eller processer som erhållits genom ett FoU-nav samt ny teknik eller nya processer.
 - (6) *avtalsprodukt*: en produkt som härrör från den gemensamma eller betalda forskningen och utvecklingen, eller som produceras eller tillhandahålls med tillämpning av avtalstekniken. Detta inbegriper produkter som framställs med hjälp av ett FoU-nav samt nya produkter.
 - (7) *ny produkt eller teknik*: en produkt, teknik eller process som ännu inte existerar vid den tidpunkt då ett FoU-avtal som omfattas av punkt 1 a eller b ingås och som, om den blir verklighet, kommer att skapa en egen ny marknad och inte förbättra, substituera eller ersätta en befintlig produkt, teknik eller process.
 - (8) *FoU-nav*: FoU-insatser som primärt är inriktade på ett särskilt syfte eller mål. Det specifika syftet eller målet med ett FoU-nav kan ännu inte definieras som en produkt eller en teknik och det omfattar heller inte ett väsentligt bredare mål än produkter eller teknik på en specifik marknad.
 - (9) *utnyttjande av resultaten*: tillverkning eller distribution av avtalsprodukterna eller tillämpning av avtalstekniken eller överlåtelse eller licensiering av immateriella rättigheter eller överföring av know-how som krävs för sådan tillverkning eller tillämpning.
 - (10) *immateriella rättigheter*: industriellt rättsskydd, särskilt patent och varumärken samt upphovsrätt och närstående rättigheter.

- (11) *know-how*: ett paket bestående av praktisk information, som är ett resultat av erfarenheter och testning och som är
- a) *hemlig*, det vill säga inte allmänt känd eller lätt tillgänglig,
 - b) *väsentlig*, dvs. betydande och användbar för tillverkningen av avtalsprodukterna eller tillämpningen av avtalstekniken, samt
 - c) *identifierad*, det vill säga att den är så ingående beskriven att det är möjligt att kontrollera att den uppfyller kriterierna för att vara hemlig och väsentlig.
- (12) *gemensamt* betyder, i fråga om verksamhet som utförs enligt ett FoU-avtal, verksamhet där arbetet i fråga
- a) utförs av en gemensam arbetsgrupp eller organisation eller ett gemensamt företag,
 - b) gemensamt har anförtratts en tredje part, eller
 - c) fördelas mellan parterna genom specialisering i samband med forskning och utveckling eller specialisering i samband med utnyttjande.
- (13) *specialisering i samband med forskning och utveckling*: varje part deltar i den forskning och utveckling som omfattas av FoU-avtalet, och fördelar forsknings- och utvecklingsarbetet mellan sig på det sätt de finner lämpligast; detta omfattar inte betald forskning och utveckling.
- (14) *specialisering i samband med utnyttjande*: parterna fördelar sinsemellan enskilda uppgifter såsom tillverkning eller distribution, eller ålägger varandra begränsningar vad gäller utnyttjandet av resultaten, exempelvis i förhållande till vissa territorier, kunder eller användningsområden; detta innefattar ett scenario där endast en part tillverkar och distribuerar avtalsprodukterna på grundval av en exklusiv licens som övriga parter beviljat.
- (15) *beställd forskning och utveckling*: forskning och utveckling som utförs av en part och finansieras av en finansierande part.
- (16) *finansierande part*: en part som finansierar beställd forskning och utveckling utan att själv utföra någon del av forsknings- och utvecklingsverksamheten.
- (17) företag som konkurrerar om en befintlig produkt och/eller teknik: en faktisk eller potentiell konkurrent:
- (a) *faktisk konkurrent*: ett företag som tillhandahåller en befintlig produkt, teknik eller metod som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalsprodukten eller avtalstekniken på den relevanta geografiska marknaden.
 - (b) *potentiell konkurrent*: ett företag som, om FoU-avtalet inte fanns, på realistiska grunder och inte endast som en rent teoretisk möjlighet sannolikt inom högst tre år skulle göra de nödvändiga ytterligare investeringarna eller ta på sig de nödvändiga kostnaderna för att tillhandahålla en produkt, teknik eller process som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalsprodukten eller avtalstekniken på den relevanta geografiska marknaden.
- (18) *företag som konkurrerar om innovation*: ett företag som inte konkurrerar om en befintlig produkt och/eller teknik och som självständigt deltar i eller, i

avsaknad av FoU-avtalet, skulle kunna och sannolikt självständigt skulle delta i FoU-insatser som avser

- (a) forskning om och utveckling av samma eller sannolikt substituerbara nya produkter och/eller substituerbar ny teknik som de som omfattas av FoU-avtalet. eller
 - (b) FoU-nav som i huvudsak har samma syfte eller mål som de som omfattas av FoU-avtalet.
- (19) *konkurrerande FoU-insats*: en FoU-insats som en tredje part deltar i, ensam eller i samarbete med andra tredje parter, eller som en tredje part kan och sannolikt kommer att delta självständigt i, och som avser
- (a) forskning om och utveckling av samma eller sannolikt substituerbara nya produkter och/eller substituerbar ny teknik som de som omfattas av FoU-avtalet. eller
 - (b) FoU-nav som i huvudsak har samma syfte eller mål som de som omfattas av FoU-avtalet.

Dessa tredje parter måste vara oberoende av parterna i FoU-avtalet.

- (20) *icke konkurrerande företag*: ett företag som varken är ett företag som konkurrerar om en befintlig produkt och/eller teknik eller ett företag som konkurrerar om innovation.
- (21) *relevant produktmarknad*: den relevanta marknaden för de produkter som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalsprodukterna.
- (22) *relevant teknikmarknad*: den relevanta marknaden för den teknik eller de processer som kan förbättras, substitueras eller ersättas av avtalstekniken.
- (23) *aktiv försäljning*: alla andra former av försäljning än passiv försäljning.
- (24) *passiv försäljning*: försäljning som svar på spontana förfrågningar från enskilda kunder, inbegripet leverans av produkter till kunden eller kunderna, utan att ha inlett försäljningen genom att aktivt rikta sig till en viss kund eller kundgrupp eller ett visst område. passiv försäljning omfattar försäljning till följd av deltagande i privata eller offentliga upphandlingar.

2. I denna förordning ska begreppen företag och part även omfatta dessa företags respektive anknutna företag.

Med *anknutna företag* avses:

- a) Företag i vilka en part i FoU-avtalet direkt eller indirekt
 - i) har befogenhet att utöva mer än hälften av rösträttigheterna,
 - ii) har befogenhet att utse mer än hälften av ledamöterna i styrelsen, direktionen eller organ som rättsligt företräder företaget, eller
 - iii) har rätt att leda företagets verksamhet.
- b) Företag som direkt eller indirekt gentemot en part i FoU-avtalet har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a.
- c) Företag i vilka ett företag som avses i led b direkt eller indirekt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a.

- d) Företag i vilka en part i FoU-avtalet tillsammans med ett eller flera av de företag som avses i led a, b eller c eller i vilka två eller flera av de sistnämnda företagen gemensamt har de rättigheter eller befogenheter som anges i led a.
- e) Företag i vilka de rättigheter eller befogenheter som anges i led a gemensamt innehas av
 - i) parter i FoU-avtalet eller deras respektive anknutna företag som avses i leden a–d, eller
 - ii) en eller flera parter i FoU-avtalet eller en eller flera av deras anknutna företag som anges i leden a–d, samt en eller flera tredje parter.

AVDELNING II

UNDANTAG

Artikel 2 – Undantag

1. Enligt artikel 101.3 i fördraget och om inte något annat följer av denna förordning förklaras artikel 101.1 i fördraget icke tillämplig på FoU-avtal.
2. Undantaget enligt punkt 1 ska gälla i den mån som FoU-avtal innehåller konkurrensbegränsningar som omfattas av artikel 101.1 i fördraget.
3. Undantaget i punkt 1 ska också tillämpas på FoU-avtal som innehåller bestämmelser om överlåtelse eller licensiering av immateriella rättigheter till en eller flera av parterna eller till en enhet som parterna inrättar för att genomföra det gemensamma eller betalda forsknings- och utvecklingsarbetet eller gemensamma utnyttjandet, under förutsättning att dessa bestämmelser
 - (a) inte utgör det primära syftet med sådana avtal, och
 - (b) är direkt kopplade till och nödvändiga för genomförandet av sådana avtal.

AVDELNING III

VILLKOR FÖR UNDANTAG

Artikel 3 – Tillgång till slutresultaten

1. FoU-avtalet ska föreskriva att alla parter ska ha full tillgång till slutresultaten av den gemensamma eller betalda forskningen och utvecklingen i syfte att bedriva ytterligare forskning och utveckling och i syfte att utnyttja resultaten.
 - (a) Den tillgång som avses i punkt 1 ska omfatta alla eventuella resulterande immateriella rättigheter och all eventuell know-how.
 - (b) Tillgång enligt punkt 1 ska beviljas så snart resultaten av forskningen och utvecklingen blir tillgängliga.
2. FoU-avtalet får föreskriva att parterna ska betala ersättning till varandra för att de ger varandra tillgång till resultaten för vidare forskning och utveckling eller för vidare ut

nyttjande, men ersättningen får inte vara så stor att den i praktiken hindrar tillgång till resultaten.

3. Forskningsinstitut, universitet och högskolor och företag som tillhandahåller forsknings- och utvecklingstjänster på affärsmässiga villkor, men som normalt inte deltar aktivt i utnyttjandet av resultaten, kan samtycka till att inskränka sin användning av resultaten för fortsatt forskning.
4. Om parterna begränsar sina rättigheter att utnyttja resultaten i enlighet med denna förordning, i synnerhet när de specialiserar sig i samband med utnyttjandet, får tillgången till resultaten för syftet att utnyttja dem begränsas i enlighet därmed.

Artikel 4 – Tillgång till existerande know-how

1. FoU-avtal som utesluter gemensamt utnyttjande av resultaten av gemensam eller betald forskning och utveckling ska föreskriva att varje part ska ges tillgång till övriga parter eventuella befintliga know-how, om denna know-how är oundgänglig för att denna part ska kunna utnyttja resultaten.
2. FoU-avtal som utesluter gemensamt utnyttjande av resultaten av gemensam eller betald forskning och utveckling får föreskriva att parterna ska betala ersättning till varandra för att de ger varandra tillgång till sin befintliga know-how. Ersättningen bör dock inte vara så stor att den i praktiken hindrar tillgång till resultaten.

Artikel 5 – Gemensamt utnyttjande

1. Ett gemensamt utnyttjande får endast avse resultat som är
 - (a) oumbärliga för produktionen av avtalsprodukterna eller tillämpningen av avtalstekniken, och
 - (b) skyddas av immateriella rättigheter eller utgör know-how.
2. Parter som har i uppdrag att producera avtalsprodukterna genom specialisering i samband med utnyttjande ska vara skyldiga att utföra beställningar av avtalsprodukterna från de andra parterna, utom om det i
 - (a) FoU-avtalet också föreskrivs om gemensam distribution av ett gemensamt team, en organisation eller ett gemensamt företag eller en tredje part som gemensamt anförtrots uppdraget av parterna, eller
 - (b) om parterna har kommit överens om att endast den part som producerar avtalsprodukterna får distribuera dem.

Artikel 6 – Tröskelvärden, marknadsandelar och undantagets varaktighet

1. Om parterna i FoU-avtalet inte är konkurrerande företag ska undantaget i artikel 2 gälla oberoende av marknadsandelar så länge som forskningen och utvecklingen pågår.
2. Om två eller flera av parterna i FoU-avtalet är företag som konkurrerar om en befintlig produkt och/eller teknik, ska det undantag som föreskrivs i artikel 2 gälla under den tid som forskningen och utvecklingen pågår, om, vid den tidpunkt då FoU-avtalet ingås
 - (a) den sammanlagda marknadsandelen för parterna i ett FoU-avtal som inbegriper gemensam forskning och utveckling, enligt definitionen i artikel 1.1.1 a eller

- 1.1.1c, inte överstiger 25 % på de relevanta produkt- och teknikmarknaderna, eller
- (b) i fråga om ett FoU-avtal som omfattar betald forskning och utveckling enligt definitionen i artikel 1.1.1 b eller 1.1.1. d, den sammanlagda marknadsandelen för den finansierande parten och alla de parter med vilka den finansierande parten har ingått FoU-avtal med avseende på samma avtalsprodukter eller avtalsteknik, inte överstiger 25 % av de relevanta produkt- och teknikmarknaderna.
3. Om två eller flera av parterna i FoU-avtalet är företag som konkurrerar i fråga om innovation, ska det undantag som föreskrivs i artikel 2 gälla under den tid som forskningen och utvecklingen pågår, om det vid den tidpunkt då FoU-avtalet ingås finns tre eller flera konkurrerande FoU-insatser utöver och jämförbara med dem som görs av parterna i FoU-avtalet.
4. För FoU-avtal där resultaten utnyttjas gemensamt ska det undantag som föreskrivs i artikel 2 fortsätta att gälla i sju år från den tidpunkt då avtalsprodukterna eller avtalstekniken för första gången släpps ut på marknaden inom den inre marknaden, om de villkor som anges i punkterna 1, 2 eller 3 är uppfyllda vid den tidpunkt då det avtal som omfattas av artikel 1.1.1 a eller 1.1.1. b ingås. För att ett avtal som omfattas av artikel 1.1.1 c eller 1.1.1 d ska omfattas av ett sådant fortsatt undantag ska villkoren i punkt 1, 2 eller 3 vara uppfyllda eller vara uppfyllda vid den tidpunkt då det tidigare avtalet enligt artikel 1.1.1 a eller 1.1.1 b ingicks.
5. Efter utgången av den sjuårsperiod som avses i punkt 4 ska det undantag som föreskrivs i artikel 2 fortsätta att gälla så länge som den sammanlagda marknadsandelen för parterna i FoU-avtalet inte överstiger 25 % på de marknader som avtalsprodukterna och avtalstekniken tillhör. Om marknadsandelen efter sjuårsperioden överstiger 30 % på en av dessa marknader, ska undantaget i artikel 2 fortsätta att tillämpas under en period av två på varandra följande kalenderår efter det år då tröskelvärdet på 25 % först överskreds.

Artikel 7 – Tillämpning av tröskelvärden

1. Vid tillämpningen av tröskelvärdena för marknadsandelar enligt artikel 6.2 och 6.5 gäller följande regler:
- (a) Marknadsandelen ska beräknas på grundval av försäljningsvärdet på marknaden. Om uppgifter om försäljningsvärdet på marknaden inte finns tillgängliga får uppskattningar baserade på annan tillförlitlig marknadsinformation, inbegripet försäljningsvolymen på marknaden, utgifter för forskning och utveckling eller forsknings- och utvecklingskapacitet, användas för att fastställa parternas marknadsandel.
- (b) Marknadsandelen ska beräknas på grundval av uppgifter som avser det föregående kalenderåret, eller alternativt, när det föregående kalenderåret inte är representativt för parternas ställning på den eller de relevanta marknaderna, ska marknadsandelen beräknas som ett genomsnitt av parternas marknadsandelar under de tre föregående kalenderåren.
- (c) Marknadsandelen för de företag som avses i artikel 1.2 e ska fördelas lika mellan varje företag som har de rättigheter eller befogenheter som anges i artikel 1.2 a.

2. Vid tillämpningen av det tröskelvärde som föreskrivs i artikel 6.3 ska bedömningen av jämförbarheten av konkurrerande FoU-insatser göras på grundval av tillförlitlig information om faktorer såsom i) storlek, stadium och tidpunkt för FoU-insatserna, ii) tredje parter (tillgång till) finansiella och mänskliga resurser, deras immateriella rättigheter, know-how eller andra specialiserade tillgångar, deras tidigare FoU-insatser och iii) tredje parter förmåga och sannolikhet att direkt eller indirekt utnyttja möjliga resultat av sina FoU-insatser på den inre marknaden.

AVDELNING IV

SÄRSKILT ALLVARLIGA OCH UTESLUTNA BEGRÄNSNINGAR

Artikel 8 – Särskilt allvarliga begränsningar

Undantaget enligt artikel 2 ska inte gälla FoU-avtal som, direkt eller indirekt, ensamt eller i kombination med andra faktorer som parterna kontrollerar, syftar till något av följande:

1. Begränsning av parternas frihet att självständigt eller i samarbete med tredje parter bedriva forskning och utveckling
 - (a) inom ett område som inte har något samband med det område som FoU-avtalet avser, eller
 - (b) inom det område som FoU-avtalet avser eller inom ett anknutet område efter slutförandet av den gemensamma forskningen och utvecklingen eller den betalda forskningen och utvecklingen.
2. Begränsning av produktion eller försäljning, med undantag för
 - (a) uppställande av produktionsmål, om det gemensamma utnyttjandet av resultaten innefattar gemensam produktion av avtalsprodukterna,
 - (b) fastställande av försäljningsmål, om det gemensamma utnyttjandet av resultaten
 - i) omfattar gemensam distribution av avtalsprodukterna eller gemensam licensiering av avtalstekniken, och
 - ii) utförs av ett team, en organisation eller ett företag som är gemensamt eller som gemensamt anförtros en tredje part,
 - (c) metoder som utgör specialisering i samband med utnyttjande, och
 - (d) begränsning av parternas frihet att tillverka, sälja, överlåta eller licensiera produkter, teknik eller processer som konkurrerar med avtalsprodukterna eller avtalstekniken under den period för vilken parterna har avtalat om att gemensamt utnyttja resultaten.
3. Fastställande av priser vid försäljning av avtalsprodukten eller licensiering av avtalstekniken till tredje parter, med undantag för
 - (a) fastställande av priser som tas ut av direktkunder eller fastställande av licensavgifter som tas ut av direkta licenstagare där det gemensamma utnyttjandet av resultaten
 - i) omfattar gemensam distribution av avtalsprodukterna eller gemensam licensiering av avtalstekniken, och

- ii) genomförs av ett team, en organisation eller ett företag som är gemensamt eller som gemensamt anförtros en tredje part.
- 4. Begränsning av det territorium inom vilket, eller de kunder till vilka, parterna passivt får sälja avtalsprodukterna eller licensiera avtalstekniken, med undantag för kravet på att enbart licensiera resultaten till en annan part.
- 5. Krav på att aktiv försäljning av avtalsprodukterna eller avtalstekniken inte får göras eller ska begränsas inom territorier eller till kunder som inte exklusivt har fördelats till en av parterna genom specialisering i samband med utnyttjandet.
- 6. Krav på att inte tillgodose efterfrågan från kunder inom parternas respektive territorier, eller från kunder som på annat sätt har fördelats mellan parterna genom specialisering i samband med utnyttjandet, i det fall dessa kunder skulle saluföra avtalsprodukterna inom andra territorier på den inre marknaden.
- 7. Krav på att försvåra användarnas eller återförsäljarnas anskaffning av avtalsprodukterna från andra återförsäljare på den inre marknaden.

Artikel 9 – Uteslutna begränsningar

- 1. Undantaget i artikel 2 ska inte tillämpas på följande skyldigheter i FoU-avtal:
 - (a) Skyldigheten att,
 - i) när forskningen och utvecklingen har slutförts, inte bestrida giltigheten av immateriella rättigheter som
 - (1) parterna har på den inre marknaden, och
 - (2) är relevanta för forskningen och utvecklingen, eller
 - ii) efter det att FoU-avtalet har löpt ut, inte bestrida giltigheten av immateriella rättigheter som
 - (1) parterna har på den inre marknaden, och
 - (2) skydda resultaten av forskningen och utvecklingen.

Möjligheten till uppsägning av FoU-avtalet om någon av parterna bestrider giltigheten av de immateriella rättigheter som avses i leden i och ii ska inte påverkas.
 - (b) Skyldigheten att inte bevilja tredje parter licenser för produktion av avtalsprodukterna eller tillämpning av avtalstekniken, om inte avtalet föreskriver att resultaten från den gemensamma forskningen och utvecklingen eller den beställda forskningen och utvecklingen ska utnyttjas av minst en av parterna och att detta utnyttjande ska ske på den inre marknaden i förhållande till tredje parter.
- 2. Om FoU-avtalet omfattar någon av de uteslutna begränsningar som förtecknas i denna artikel, fortsätter undantaget i artikel 2 att gälla om de uteslutna begränsningarna kan avskiljas från den återstående delen av FoU-avtalet och under förutsättning att övriga villkor i denna förordning är uppfyllda.

AVDELNING V

ÅTERKALLELSEFÖRFARANDE

Artikel 10 – Återkallelse av Europeiska kommissionen i enskilda fall

1. Kommissionen får enligt artikel 29.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 återkalla förmånen enligt den här förordningen, om den i ett visst fall finner att ett FoU-avtal som omfattas av undantaget i den här förordningen ändå har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget.
2. Förmånen enligt denna förordning kan återkallas i enlighet med artikel 29.1 i förordning (EG) nr 1/2003, särskilt om
 - (a) det faktum att det finns ett FoU-avtal avsevärt begränsar utrymmet för tredje parter att bedriva forskning och utveckling inom det eller de områden som avser avtalsprodukterna eller avtalstekniken,
 - (b) det faktum att det finns ett FoU-avtal avsevärt begränsar tredje parters tillträde till marknaden för avtalsprodukterna eller avtalstekniken,
 - (c) parterna inte utnyttjar resultaten av den gemensamma eller betalda forskningen och utvecklingen gentemot tredje parter utan objektiva giltiga skäl,
 - (d) avtalsprodukterna eller avtalstekniken inte på den inre marknaden eller en väsentlig del av denna är föremål för effektiv konkurrens från produkter, teknik eller processer som på grund av sina egenskaper, sitt pris och sin tilltänkta användning betraktas som likvärdiga av konsumenterna.

Artikel 11 – Återkallelse i enskilda fall av en medlemsstats konkurrensmyndighet

1. Enligt artikel 29.2 i förordning (EG) nr 1/2003 får konkurrensmyndigheten i en medlemsstat återkalla gruppundantaget enligt den här förordningen på den medlemsstatens territorium eller en del av detta, om den konstaterar att ett FoU-avtal som omfattas av undantaget i den här förordningen i ett visst fall ändå har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget på den medlemsstatens territorium, eller på en del av detta, vilket uppvisar alla kännetecken på en avgränsad geografisk marknad.
2. Tillämpningen av denna förordning kan återkallas av en konkurrensmyndighet i en medlemsstat i enlighet med artikel 29.2 i förordning (EG) nr 1/2003, särskilt om någon av de omständigheter som anges i artikel 10.2 a-d i den här förordningen är tillämplig.

AVDELNING VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 12 – Övergångsperiod

1. Utan att det påverkar den särskilda övergångsbestämmelse för FoU-avtal mellan företag som konkurrerar i fråga om innovation i enlighet med punkt 2, ska förbudet i artikel 101.1 i fördraget inte gälla under perioden från och med den 1 januari 2023 till och med den 31 december 2024 i fråga om avtal som redan var i kraft den 31 december 2022 och som inte uppfyller villkoren för undantag enligt denna förordning, men som uppfyller villkoren för undantag enligt förordning (EU) nr 1217/2010.
2. För FoU-avtal mellan företag som konkurrerar i fråga om innovation ska artikel 1.18 och artikel 6.3 endast tillämpas på avtal som träder i kraft efter den 31 december 2022.

Artikel 13 – Giltighetstid

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Den ska upphöra att gälla den 31 december 2034.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

*På kommissionens vägnar
Ordförande
Ursula von der Leyen*